

HOSPODAŘENÍ S RADIOAKTIVNÍMI ODPADY V ČR 2015

1. Úvod

Povinnost Státního úřadu pro jadernou bezpečnost (dále jen SÚJB) informovat veřejnost o své činnosti je zakotvena v zákoně č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (dále jen atomový zákon, ve zkratce AZ). Tento dokument je splněním povinnosti uložené SÚJB v § 3 odst. 2 písm. k) zákona č. 18/1997 Sb., poskytovat obcím a krajům údaje o hospodaření s radioaktivními odpady na jimi spravovaném území.

2. Množství radioaktivních odpadů uložených v ČR v roce 2015

Přehled uložených radioaktivních odpadů (dále jen RAO) v zařízeních Správy úložišť radioaktivních odpadů (dále jen SÚRAO) v roce 2015:

2.1 ÚRAO Dukovany

V roce 2015 bylo do ÚRAO Dukovany uloženo celkem 933 obalových souborů s RAO (především sudy o objemu 200 l) o celkové hmotnosti 298 t a objemu 204 m³. Z tohoto množství celkem 732 jednotek (211 t; 148,6 m³) pocházelo z jaderné elektrárny Dukovany, z toho bylo 116 sudů s bitumenovaným RAO, 80 obalových souborů s nezpevněným odpadem a 536 obalových souborů s použitými ionexy a kaly zpevněnými do aluminosilikátové matrice. Z jaderné elektrárny Temelín bylo uloženo 155 obalových souborů s odpadem (35,1 t; 32,4 m³), z toho 140 obalových souborů bitumenového produktu a 15 obalových souborů s nezpevněným odpadem. ÚJV Řež, a.s. předal v roce 2015 k uložení celkem 35 ks (27,4 t; 20 m³) obalových souborů, z toho 30 ks ohradových palet s nefixovaným rozměrným kovovým odpadem a 5 ks nestandardních obalových souborů s RAO. Zároveň bylo v tomto roce do ÚRAO Dukovany uloženo 11 ks (23,8 t; 3 m³) kovového RAO bez obalu, pocházejícího z ČEZ, a.s. Elektrárna Tisová.

Tab. 1: Aktivita limitovaných radionuklidů

Radionuklid	Aktivita uložená v roce 2015 [Bq]	Celková aktivita [Bq]
¹⁴ C	9,39E+09	2,09E+11
⁴¹ Ca	9,91E+04	3,16E+08
⁵⁹ Ni	5,02E+08	8,32E+09
⁶³ Ni	1,03E+11	1,18E+12
⁹⁰ Sr	4,58E+09	9,90E+10
⁹⁴ Nb	4,36E+08	2,00E+09
⁹⁹ Tc	2,81E+04	1,39E+09
¹²⁹ I	0,00E+00	5,60E+08
¹³⁷ Cs	3,31E+11	9,98E+12
²³⁹ Pu	4,05E+06	1,48E+08
²⁴¹ Am	1,67E+07	6,59E+08

2.2 ÚRAO Richard

Do ÚRAO Richard bylo v roce 2015 uloženo 422 obalových jednotek (tj. 95,5 m³) radioaktivních odpadů o celkové hmotnosti 153 t a celkové aktivitě 1353 GBq (z toho 1,02 GBq α zářičů). Do procesu ukládání nebyl v loňském roce přijat žádný obalový soubor s RAO.

Tab. 2: Přehled aktivit v uložených obalových souborech s RAO

Radionuklid	Aktivita uložená v roce 2015 [Bq]	Celková aktivita [Bq]
³ H	2,29E+09	3,42E+13
¹⁴ C	8,67E+08	1,04E+13
³⁶ Cl	0,00E+00	9,05E+09
⁹⁰ Sr	6,31E+07	8,08E+12
⁹⁹ Tc	0,00E+00	4,34E+09
¹²⁹ I	0,00E+00	2,13E+07
¹³⁷ Cs	1,35E+12	3,44E+14
Dlouhodobé alfa zářiče	1,02E+09	1,52E+13

Tab. 3: Počty obalových souborů od jednotlivých původců

	Původce	Počet jednotek
Převzaté k uložení	ÚJV Řež, a.s.	442
Převzaté do procesu ukládání (skladované)		0

2.3 ÚRAO Bratrství

Do ÚRAO Bratrství bylo v roce 2015 uloženo 68 sudů (14,7 m³). Celkem bylo uloženo 24 t odpadu o celkové aktivitě 29,6 GBq.

Tab. 4: Přehled aktivit v uložených RAO

Radionuklid	Aktivita uložená v roce 2015 [Bq]	Celková aktivita [Bq]
²²⁶ Ra	1,07E+09	1,35E+12
²³² Th	1,72E+09	1,85E+09
²³⁸ U	2,68E+10	5,83E+11

Tab. 5: Počty jednotek od jednotlivých původců

	Původce	Počet jednotek
Převzaté k uložení	VÚHŽ a.s.	34
	UJP Praha a.s.	34

3. Původci radioaktivních odpadů v ČR v roce 2015

Původci radioaktivních odpadů v ČR jsou držitelé povolení k nakládání se zdroji ionizujícího záření (radionuklidovými zářiči) podle § 9 odst. 1 písm. i) zákona č. 18/1997 Sb.

4. Přeprava radioaktivních odpadů od jejich původců do úložišť

Přeprava radioaktivních odpadů v ČR, je regulována zákonem č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a jeho prováděcím předpisem, vyhláškou č. 317/2002 Sb., o typovém schvalování obalových souborů pro přepravu, skladování a ukládání jaderných materiálů a radioaktivních látek, o typovém schvalování zdrojů ionizujícího záření a o přepravě jaderných materiálů a určených radioaktivních látek (o typovém schvalování a přepravě).

Vzhledem k tomu, že se přeprava radioaktivních odpadů v ČR provádí po silnici, podléhá též zákonu č. 111/1994 Sb., o silniční přepravě, ve znění pozdějších předpisů a jeho prováděcím předpisům, zejména vyhlášce č. 64/1987 Sb., o Evropské dohodě o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí (ADR), ve znění Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 8/2013 Sb. m. s., o vyhlášení přijetí změn a doplňků Přílohy A – Všeobecná ustanovení týkající se nebezpečných látek a předmětů a Přílohy B – Ustanovení o dopravních prostředcích a o přepravě Evropské dohody o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí (ADR).

V roce 2015 se uskutečnilo 19 sledovaných vnitrostátních přeprav radioaktivních odpadů z ČEZ, a. s., Jaderná elektrárna Temelín do areálu Jaderné elektrárny Dukovany (EDU). Rovněž se realizovaly 3 mezinárodní přepravy radioaktivních odpadů z ČEZ, a. s. do zahraničí ke zpracování a zpracovaných radioaktivních odpadů do ČR. Dvě mezinárodní silniční přepravy radioaktivních odpadů byly z ČR na Slovensko (EDU – Jaslovské Bohunice) a jedna nazpátek.

5. Držitelé povolení k nakládání s radioaktivními odpady

Každý kdo chce nakládat s radioaktivními odpady, musí být držitelem povolení dle § 9 odst. 1 písm. j) zákona č. 18/1997 Sb.

Zákon č. 18/1997 Sb. a prováděcí předpis k tomuto zákonu vyhláška č. 307/1997 Sb. definují požadavky na bezpečné nakládání s radioaktivními odpady a s radionuklidovými zářiči. V současné době jsou držitelé povolení k nakládání s radioaktivními odpady následující právnické a fyzické osoby:

Jméno organizace, adresa	Rozsah povolení	Povolení platné do	Kontakt
Zam-servis s.r.o. Lipová 64 747 16 Hať	shromažďování, třídění, zpracování, úprava a skladování	12. 12. 2019	Z. Fojtík tel. 596 135 422
ČEZ, a.s. Jaderná elektrárna Dukovany 676 50 Dukovany	shromažďování, třídění, zpracování, úprava a skladování	31. 12. 2020	Ing. P. Kopecký tel. 568 813 982
UJP Praha a. s. Nad Kamínkou 1345 156 10 Praha-Zbraslav	shromažďování, třídění, zpracování, úprava a skladování (pouze pro přírodní radionuklidy)	31. 12. 2020	Ing. P. Nedvěd tel. 257 92 2 273
ÚJV Řež, a. s. 250 68 Řež u Prahy	shromažďování, třídění, zpracování, úprava a skladování	31. 12. 2019	Mgr. T. Otcovský tel. 266 172 409
Isotrend s. r. o. Radiová 1 102 00 Praha 10	shromažďování, třídění, zpracování, úprava a skladování	31. 5. 2016	Ing. M. Bonhorst tel. 267 008 263

ČEZ, a. s. Jaderná elektrárna Temelín 373 05 Temelín	shromažďování, třídění, zpracování, úprava a skladování	31. 7. 2019	Ing. M. Kučera tel. 381 103 607
SÚRAO Dlážděná 6 110 00 Praha 1	skladování a ukládání	31. 12. 2018	Ing. M. Březina tel. 221 421 527
VF, a. s. 679 21 Černá Hora	shromažďování, třídění, zpracování, úprava a skladování	30. 10. 2020	Ing. J. Binka tel. 516 428 610
VÚHŽ a. s. 739 51 Dobrá 240	shromažďování, třídění, zpracování, úprava a skladování	31. 12. 2019	Ing. J. Sud tel. 558 601 266

6. Závěr

Z kontrolní činnosti SÚJB u držitelů povolení k nakládání s radioaktivními odpady vyplynulo, že nakládání s RAO v České republice probíhalo v roce 2015 v souladu s atomovým zákonem a vyhláškou č. 317/2002 Sb.